

Katona Dénes

Az asztal¹

(Úrvacsorai beszéd)

„...mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak ugyan megütközés, a pogányoknak pedig bolondság, de maguknak az elhívottaknak, zsidóknak és görögöknek egyaránt az Isten ereje és az Isten bölcsessége. Mert az Isten »bolondsága« bölcsőbb az emberek bölcsességénél, és az Isten »erőtlensége« erősebb az emberek erejénél.” (1Kor 11,23–25)

Legtöbb családi otthonban központi helyet foglal el az asztal: az a már-már kultikus bútordarab, amely naponta legalább háromszor hófehérbe öltözik, így köszöntve elkötelezettjeit. Az egy asztal közösségében élőket gyűjtőnéven családnak szoktuk nevezni, amelyben az erő és tehetség veszi vállára a munkát, de annak gyümölcsét a méltányosság osztja szét. Ezért van az, hogy közösségeken belül egyedül csak a családra nem érvényes az a mondás, hogy „aki nem dolgozik, az ne is egyék.”

A családi asztalnál ugyanis helye van annak, aki már megdolgozott, része annak, aki ma dolgozik, és fenntartott joga van annak, aki ezután fog megdolgozni érte. A családi asztal tehát az örökkévalóságnak van megterítve, és épp ez az időfelettség különbözteti meg a többi asztaltól.

Életünk során nagyon sokféle asztallal van találkozásunk: például íróasztal, munkaasztal, tárgyalóasztal... Ezek az asztalok ideig-óráig helytel kínálnak ugyan, de a kenyér bizonyosságát legfennebb csak ígérni tudják. Egyetlen hely van csak a nagyvilágon, ahol a generációk kenyere biztonságban van, s ez pedig a család asztala.

Rajta a kenyér, az ember legrégebbi útitársa és Isten után leghűségesebb barátja. Kenyér és ember egymás nélkül nem léteznek. Örökre elválaszthatatlanok, mert ember teremti ugyan a kenyeret, de a kenyér élteni az embert! A kenyér hir-

¹ Elhangzott 2018. augusztus 11-én a Szejkefürdői Unitárius Találkozón.

deti legmeggyőzőbben az ember Istenre utaltságát, függőségét, meghatározva nagyon pontosan helyünket és szerepünket ebben a világban: „emberé a munka, Istené az áldás” – szoktuk mondani.

Családi asztalainkon időről időre meg szokott jelenni a bor is. Különösen kalácsillatú ünnepeinken, amikor a szűkebb család rokonokkal, barátokkal, vendégekkel bővül. A bor is munka és áldás eredményeként kerül az asztalra, de más a szerepe, rendeltetése. Amíg a kenyér táplálja és élteni az életet, addig a bor deríti, elfogadhatóbbá, kellemesebbé, nyitottabbá teszi azt. Íme, miért van emlékeztető szerepe a bornak is az úrvacsorában. Mert a bor a maga helyén és rendjén kapcsolatokat épít, barátságokat szül, közösségeket teremt és nem feltétlenül csak vérségi alapon.

A úrvacsora szereztesével Jézus az élet teljességére és igazi valóságára irányítja figyelmünket, amikor a kenyér és a bor egyszerű, de megkerülhetetlen jelképeivel vérünkbe oltja örök mementóként, hogy mi, mindenkori követő-emlékezők egy család vagyunk! Az ő példaadása a mi lelkünk kenyere, evangéliumának bora pedig annak derűje. Egy erős és megtartó jövőkép, amelyben nem a halálon, hanem az életen, annak is a minőségén van a hangsúly. Ugyan az elmúlás tudata mélyen él bennünk, de az élet pártján születhet csak jövő. Ezért amikor Jézus életére és halálára emlékezünk, múltunk tanulságos emlékeivel bekovászolt jelenünket dagasszuk tésztává és süssük kenyerünké, lelkünkben pedig érleljük borrá a mindig derűsebbnek ígérkező, de még kiforratlan jövőt!

Ennek hitében és reménységében terítettük meg ma is az emlékezés asztalát és helyeztük rá a kenyeret és a bort, mint vitathatatlan érvelést, amely szerint egy család vagyunk. Éppen ezért szólítalak titeket, véreim, drága, jó testvéreim, most, midőn „emlékeim fölött átsétált a jövő”, s érzem, hogy veletek „itt élni, ülni, állni, enni volna jó”. Kérlek, gyűljetek körém, és együtt emeljük a szót azokért „akiket egészen vagy félig engedtek asztalhoz ülni...” Érted is, aki most fízett abroszok szegélyébe törlőd a szád, amelyről lehullott a morzsaalázat. Örökösök, rokonok, testvérek, intelk titeket:

„mikor tűzbe vetitek szemem előtt
az asztalt, én sírok,
de a könny nem ég el, s tüzet oltani nem elég,
hát ahhoz dagasszon sós verítékkal
friss kenyérnek valót anyám
teknő nyikorgó jössz-vissza-dalával altasson el
s álmodjak – egy néma fadarabról –
amit az asztal mesél el.”

(Bíró Attila: *Asztal*, Unitárius Kalendárium 2018, 153. o.)

Ma ez a néma fadarab a mi unitárius nagycsaládunknak 450 éve megterített asztala, a Jézusra való emlékezés asztala. Rajta a kenyér és a bor az élet küzdelmének és megbékélésének jelképei. Álljuk körül, és részesedjünk belőlük illő módon és kellő bűnbánattal, hogy emlékezésünk és követésünk a názáreti Mesterünk életéhez, példáihoz, tanításaihoz méltó maradjon. Ámen.